

Res, da ni to velik oddelek časa, in vendar koliko premembe je ta čas v človeškem življenju. Tedaj nas je družila ljubezen do zati-rane domovine, unetost do izvoljenega stanu ter zaničevanje oholih Lahov, katerim je slovenski dijak — nič manj kot rob; tako ondaj! A danes? — Kaj nas naudušuje, kaj osrčuje, kaj druží, kaj je vzrok, da se nam o desetletnici vsem vzbujajo v duši prijetni spomini. Nismo li dosezali na mestu stavljenih smotrov prevare, nismo li pokopali vsaj polovico mladostnih nad, pokopali za vselej? In vendar nam navdaja dušo tajno veselje. Kaj li more učitelja veseliti? — Ne čudi se nikdo temu prašanju, a tudi misliti ni treba, da ga odgovorim tako, kakor bi ga odgovoril o vsaki drugi manj slovesni priliki.

Res, ni mnogo vzrokov, vsled katerih bi se mogli veseliti. In vendar so, povem pa le jednega in ta zadostuj, namreč: zadovolj-nost in veselje ob lastnih uspehih. — V desetih letih se v našem stanu ne more napraviti, kakor pravimo — karijere, in oni, komur ni Rojenica že v zibeljko položila par zlatnikov, ne napravi je menda tudi v sto letih. Karijera, mastna služba, odlikovanje, vse to ne more vselej razveseliti človeka. Višja služba, večja odgovornost, manj uspehov, več skrbij. Tovariš v nabolj oddaljeni slovenski vasi utegne biti bolj zadovoljen s svojimi uspehi v izgoji in pouku kot oni, ki je že preletal vse plačilne razrede, seveda vstevši onega s 360 glđ. plače.

Minila so zlata leta mladeniške brezskrbnosti, začelo se je resno delo, ki nas pa ne straši v sladki zavesti, da se nismo izneverili nek-danjim sklepom: srce in življenje slovenski mladini.

Žalibože, niso znali, še ne znajo in tudi nečejo prav ceniti naše ljubezni. Resnica je, da se ljubezen ne da kupiti in ne plačati, a dobro za dobro se mora vračati. To že zahteva takozvani „bon ton“.

Upajmo! Gospod urednik, upanje je zelo po ceni. Torej upajmo, da nam prihodnjost prinese boljših časov. Gotovo se marsikdo spomni, oziraje se v preteklo desetletje svojega delovanja tudi mnogo britkih dnij, ne vsled stanovskih težav in bremen, marveč zato, ker nas drugi ne umejo in kar je najslabejše: tudi ne marajo umeti. Tovariš, ako te mučijo taki otožni spomini, pomisli, da te nada o lastnih uspehih ni varala. To ti bo po desetih letih najlepše plačilo.

Pesimist.

S n a g a.

Ja, kedo se bode vedno umival! Moji otroci morajo delati, ne pa, da bi se z vodo igrali. In če pride moj otrok vmazan v šolo, nima učitelj pravice siliti ga k umivanju, ali ga radi vmazanosti celo kaznovati! — In glasen, samosvesten pa ironičen smeh razlegal se je po teh besedah po sobi sicer pridnega, dobrega kmeta.

Ni bilo to v okoliši mojega delovanja, bilo je to v mojej rodnej vasi. V živem pogovoru bil sem z „Zidarjevim strijcem“, in ker ta strijč prav mnogo in rad bere, ve tudi marsikatero prav pametno reči, posebno ima poln rokav vprašanj, ki kažejo njegovo vedoželjnost, glede snage pa ima svoje trdne konservativne misli.

Takih besedij pa slišiš lahko, češče kakor bi mislil v premnogh vaseh. Ni obilo mater, katerim bi bila prva skrb pri mladem njenem naraščaji snaga in zopet snaga, ampak jih je temveč, ki skrbe le, da imajo njih ljubčeki polne želodčke. Kaj pa naj bi rekli o očetih? No, ti pa res največkrat nimajo časa, da bi mogli dosledno zahtevati od otrok svojih, da naj se umivajo, in le, ko pride „zamazanček“ ves prašen in blaten očetu pred oči, tedaj ta nejevoljno zakliče: „Ej, kakšen pa si? Se mi ne greš precej umit? Tak si kakor pr!“

Tako pa je učilnica čestokrat jedino torišče, kjer naj se mladina marljivo in dosledno navaja k snažnosti, učitelj je mnogokrat jedini, ki — svest si svoje naloge — zahteva, da prihajajo učenci umiti in osnaženi v šolo, kakor se spodobi človeku.

Da je snažnost prevažna v vsacem obziru, bodisi glede zdravja ali nravnosti, o tem prepričan je vsakdo. Ko bi nas pa tudi ta dva načelna faktorja ne silila, da zahtevamo snažnosti pri vsacem učenci, siliti nas mora k temu že naše nam prirojeno samoljubje. Kakoršno snažnost ugledaš na učencih svoje šole, prav tako bodeš uzrl na njihovih knjigah, pisankah, spisovnicah itd. To je lice tvoje šole, to je ob jednom odsev tvojega delovanja, ta odsev pa te v očeh svetá povišuje ali ponižuje.

Prvi pogoj vse snage je voda. Stvarnik dal nam je tega daru v tolikej meri, da ga skoraj največ zemljanov za dar ne spoznava, pa se ga premnogi kolikor mogoče izogibljejo. In ravno glede umivanja mora učitelj pogosto nejevoljno z glavo zmajevati, ko vidi, da se šolska mladež vode tako boji.

„Zakaj pa nisi danes umil, Janezek?“ — vprašaš po zimi učenca. „Mama niso 'mel neč gorke vode“, odgovarja ti prepričevalno. Seveda, vsak uvidi, da potrebuje ljubček materin tople vode, ako se hoče umiti; ako je ni, pa tega storiti ne more!

Ravno ta razvada se največ nahaja po deželi, ko bi človek vendar mislil, da se tu rod najbolj utrja. Kmetska mati — ne vsaka — pa je trdno prepričana, da se jej mora Janezek prehladiti, kakor hitro se bode isti z mrzlo vodo umil, in vrhu tega ga še tudi — — blato pred ostro burjo greje.

Tu mora učitelj z dejanjem in z besedo kazati pravo, tu ne sme mirovati nijednega dne, neutrujeno je treba pregledovati slednji dan vsacega učenca ter zahtevati, da so umita tudi ušesa in vrat in ne samo nos, pa tudi zapestji in lehti.

Novi ukaz, da imamo poročati tudi o stavljenih kozah, nam odgrinja šestokrat neprijetno podobo. Listka o stavljenji kôz nihče nima, o uspehu sam povedati ne ve, treba je torej novemu učenčku odvihati rokava notri do ramen, da se je mogoče prepričati o uspehu. Tu pa zagledaš pogosto roko do ramen pokrito z davno zastarelo zemeljsko skorjo, da nehote odmakneš oči.

Prilika, da navajaš otroke k snagi, ponuja se ti vsak trenutek, osobito v začetku šolskega leta, vsak dan o pričetku pouka, pa tudi toliko berilnih sestavkov ti ponuja priložnost, da pač nisi v zadregi, kako bi otroke privajal k umivanji in k snažnosti sploh.

Vsacega zanikrneža pa, ki se ne zmeni za naročilo učiteljevo, kaže kar naravnost k vodnjaku poslati, to pa po uku, da ne zamuja šolskega časa. Redno pa naj se tak nemarnež na to tudi izkaže, kako se je umil. Ako je videti pomanjkljivost — pa še k vodnjaku! Tako je ravnati dosledno v letnem kakor v zimskem časi, in — obrnilo se bode gotovo na bolje.

Dokazovati je treba šolskej mladini in odraslim, kjer je le prilika, da se ravno z mrzlim umivanjem krepimo in utrjujemo, da se tem načinom ravno najložje prehlajenju izogibljemo. Nasprotno pa se prehladu ubraniti ne moremo, ako si s toplo vodo mehkužimo telo in duha.

Snago in zdravje varujemo si pa še največ s kopanjem v hladnej vodi, in pri tem je prevažno že kopanje malega deteta.

(Konec prih.)

Črnagoj.

Naši dopisi.

Iz Ribnice. (Konferencija.) Okrajna učiteljska skupščina v Ribnici za slovenske in utrakvistiške šole pol. okraja kočevskega se je vršila letos dne 26. rožnika. Došlo je učiteljstvo polnoštevilno (25). Novi gospod šolski nadzornik se predstavi skupščini in ji zatrjuje, da hoče vse svoje moči posvetiti šolskemu napredku in izboljšanju gmotnega stanja učiteljskega osebja; prosi pa učiteljstvo podpore v izvrševanju težkega posla. Le po znanem gestu: „Z združenimi močmi“ se bo dalo mnogo doseči! Ta program gospoda nadzornika Jeršinovica je učiteljstvo z vidnim zaupanjem in glasno pritrditvijo na znanje vzelo. Po otvorjenju skupščine imenuje gospod nadzornik svojim namestnikom g. nadučitelja Š. Tomšiča iz Ribnice, a zapisnikarjem sta bila izvoljena gosp. učitelj M. Poklukar iz Ribnice in gđc. učiteljica P. Götzl iz Velikih Lašič.

Poročilo o opazkah pri nadziranju šol je pokazalo, da je naš okraj poverjen večim rokam skušenega strokovnjaka. V šolskem okraju je 12 slovenskih, 2 utrakvistiški in 1 šola za silo; dve šoli imate poleg nemškega tudi slovenski oddelek. Na vseh šolah v okraju službuje 25 učiteljskih moči, tri službe pa so izpraznjene. Napredek je bil na nekaterih šolah in v nekaterih razredih prav dovoljen, v drugih se je vzelo premalo tvarine, kar pa ni zakrivilo toliko učiteljstvo, kakor huda in dolgotrajna zima, katera je na nekaterih šolah obisk trajno onemogočila.

Slovensko brati je treba počasi in glasno s primernim povdarkom in ne mehanično, da se razume, kar se bere. V slovnici se imajo glavne reči temeljito obravnati.